

POSTANOWIENIE

Dnia 22 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący)

SSN Marian Kocon

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Bartczak

w sprawie z powództwa I. sp. z o.o. w D.
przeciwko G. S.A.
o zapłatę,
na posiedzeniu jawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 22 kwietnia 2015 r.
na skutek zagadnienia prawnego
przedstawionego przez Sąd Okręgowy w R.
postanowieniem z dnia 16 grudnia 2014 r.,

"Czy wierzytelność wynikająca bezpośrednio z obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów, nabytą na podstawie umowy przelewu wierzytelności po jej powstaniu od poszkodowanego niebędącego przedsiębiorcą, można uznać za pozostającą, w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (Dz.U. z 1989 r., Nr 33, poz. 175, z późn. zm.), w zakresie prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej, której zasadniczym przedmiotem jest wynajem samochodów, co w konsekwencji kwalifikować będzie niniejszą sprawę jako gospodarczą?"

odmawia podjęcia uchwały.

UZASADNIENIE

Przedstawione zagadnienie prawne wyłoniło się w następujących okolicznościach: w dniu 11 października 2013 r. powódka I. Sp. z o.o. skierowała przeciwko G. powództwo o zapłatę kwoty 2.550 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami postępowania z tytułu odszkodowania z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Odszkodowanie obejmowało równowartość czynszu najmu samochodu zastępczego i powódka realizowała w ten sposób wierzytelność przeciwko sprawcy kolizji drogowej uzyskaną w drodze przelewu od poszkodowanego w wyniku tej kolizji, któremu wynajęła pojazd i który przelaną wierzytelnością zaspokoił roszczenie powódki o zapłatę czynszu najmu.

Pozew powódka skierowała do wydziału cywilnego Sądu Rejonowego w Ł., Sąd ten jednak uznał, że sprawa ma charakter gospodarczy, stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał ją do Sądu Rejonowego Sądu Gospodarczego w R., który wyrokiem z dnia 13 czerwca 2014 r., oddalił powództwo. Apelacja powoda od tego wyroku wpłynęła do wydziału gospodarczego Sądu Okręgowego w R. Zarządzeniem przewodniczącego sprawa przekazana została do rozpoznania wydziałowi cywilnemu odwoławczemu tego Sądu, ponieważ przewodniczący wydziału gospodarczego ocenił, że nie ma cech sprawy gospodarczej, skoro jej przedmiotem jest wierzytelność odszkodowawcza poszkodowanego, który nie był przedsiębiorcą i nie wykorzystywał uszkodzonego pojazdu do prowadzenia działalności gospodarczej.

Przewodniczący wydziału cywilnego odwoławczego nie zgodził się z taką kwalifikacją sprawy i przedstawił jej akta prezesowi Sądu Okręgowego celem wyznaczenia wydziału właściwego do jej rozpatrzenia w postępowaniu apelacyjnym. Zarządzeniem z dnia 29 października 2014 r. Prezes Sądu Okręgowego w R. wyznaczył Wydział VI Gospodarczy tego Sądu.

Po przystąpieniu do rozpoznawania sporu Sąd Okręgowy przedstawił do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne, którego przedmiotem jest w dalszym ciągu problem przypisania niniejszej sprawy o zakresie działania

wydziałów cywilnych bądź gospodarczych. Tymczasem, po zmianach w zakresie przepisów proceduralnych i usunięciu ustawą z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 233, poz. 1381) przepisów odrębnie normujących postępowanie w sprawach gospodarczych, zagadnienie to nie ma znaczenia z punktu widzenia procedury właściwej do rozpoznania niniejszej sprawy. Nie jest też potrzebne w celu określenia wydziału właściwego do jej rozpoznania, ponieważ tę wątpliwość rozstrzygnął Prezes Sądu Okręgowego zarządzeniem wydanym w ramach przysługujących mu uprawnień organizacyjno-administracyjnych dotyczących funkcjonowania sądu w jego wewnętrznych strukturach (§ 55 ust. 2 Regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych - jedn. tekst Dz. U. z 2014 r., poz. 259, por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 22 lipca 1994 r., III CZP 87/94, OSNC 1995, z. 1, poz. 5 oraz z dnia 14 marca 1989 r., III PZP 45/88, OSNCP 1989, z. 11, poz. 67, a także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2014 r., SNO 7/14, nie publ. poza bazą Lex nr 1467135 i powołane w nim orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego oraz Sądu Najwyższego).

W konsekwencji przedstawione zagadnienie prawne nie stanowi problemu, którego rozwikłanie konieczne jest do rozstrzygnięcia sprawy na skutek wniesionej apelacji, nie zachodzi więc przesłanka uprawniająca sąd odwoławczy do skorzystania z możliwości przewidzianej w art. 390 § 1 k.p.c.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że przedstawiony przez Sąd Okręgowy problem był już wcześniej przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. Zamiast wielu wskazać wystarczy postanowienie tego Sądu z dnia 16 listopada 2012 r. (III CZP 69/12, nie publ. poza bazą Lex 1284757), w którym przeprowadzona została analiza dotychczasowego orzecznictwa, prowadząca do konkluzji, że ukształtował się dominujący kierunek wykładni szeroko ujmujący związek dochodzonego roszczenia z prowadzeniem działalności gospodarczej, przyjmujący jego występowanie nie tylko wtedy, gdy stosunek cywilnoprawny, z którego spór wynika, mieści się w obrębie określonej działalności, ale także wtedy, gdy sprawa będąca przedmiotem rozpoznawania przez sąd wynika z prowadzenia tej działalności, ocenianego w konkretnym stanie faktycznym, przy uwzględnieniu zindywidualizowanych okoliczności. Jako kryteria istotne należy traktować to, czy

poddawana ocenie sprawa dotyczy zachowań przedsiębiorcy stanowiących przejaw wykonywania prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, i obejmuje czynności związane z uczestnictwem w obrocie gospodarczym, wytwarzaniem dóbr materialnych lub świadczeniem usług, nakierowanym na osiągnięcie zysku, które pozostają w normalnym, funkcjonalnym, bezpośrednim lub pośrednim związku z powstaniem roszczenia stanowiącego przedmiot sporu i nie muszą być związane wyłącznie ze stosunkami kontraktowymi przedsiębiorcy. W cytowanym orzeczeniu Sąd Najwyższy wskazał jako okoliczności istotne przy kwalifikacji sprawy gospodarczej to, że powód, który prowadził działalność gospodarczą w zakresie naprawy powypadkowej samochodów, oferował klientom usługę obejmująca także zapewnienie im na czas trwania naprawy możliwości korzystania z pojazdu zastępczego, umożliwiając rozliczenie tej usługi w drodze przelewu wierzytelności przysługującej im względem zakładu ubezpieczeń. Był to więc stan faktyczny bliski występującemu w niniejszej sprawie.

Nie można więc zgodzić się z Sądem Okręgowym, że przedstawione zagadnienie, mimo jego wielostronnego omówienia w orzecznictwie, budzi nadal poważne i nierozwiązane wątpliwości.

Z powołanych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił podjęcia uchwały.